

پرورش حیوانات پوستی، ارزآوری و اشتغال‌زایی

یکی از زمینه‌های باارزش پرورش دام در جهان، تولید دام‌های پوستی است که به دلیل ارزش بسیار بالای محصولات آن و ارزآوری فراوان، امروزه بخش عمده‌ای از بازار جهانی را به خود اختصاص داده است. در این شماره با توجه به ارزآوری و اشتغال‌زایی این نوع پرورش، به نحوه تولید و قوانین مقدماتی پرورش سمور، ایلتیس و روباه می‌پردازیم:

سمور (خز) و ایلتیس (پلی‌کت)

این حیوانات، به علت قرابتی که از نظر شیوهی نگهداری و پرورش دارند، می‌توانند تواما در یک محل نگهداری شوند. با وجود شباهت‌های بسیار زیاد، این

سمور و ایلتیس در قفس و جایگاه مسقف، ولی بدون دیوار، نگهداری می‌شوند و همیشه در معرض تغییرات درجه حرارت و رطوبت هوا قرار دارند. بنابراین برای پرورش آنها نیازی به احداث سالن‌های مجهز و پرهزینه نیست

حیوانات از لحاظ ژنتیکی و طرز زندگی، در موارد زیر با یکدیگر اختلاف دارند:

از نظر رنگ، سمور دارای رنگ‌های یکدست و معمولاً تیره‌تر از ایلتیس است. رنگ ایلتیس غیریکنواخت و با طرح‌های متنوع است، ولی پوست سمور دارای هواخواهان بیشتری است. از لحاظ شیوهی زندگی در طبیعت، سمور حیوانی است که بر روی زمین و نزدیکی رودخانه‌ها به سر می‌برد و از صید ماهی و حیوانات کوچک تغذیه می‌کند، در صورتی که ایلتیس بیشتر بر روی شاخه‌های درختان به سر می‌برد و از تخم و بچه پرندگان، تغذیه می‌کند. از نظر تعداد کروموزوم‌ها، این دو حیوان با یکدیگر متفاوتند و قدرت باروری یکدیگر را ندارند. طول بدن سمور در حدود ۳۵ تا

۴۰ سانتی‌متر و ماده‌ی آن ۳۰ سانتی‌متر است، در صورتی که درازی بدن ایلتیس در هر دو جنس به ۳۵ تا ۴۴ سانتی‌متر می‌رسد.

سمور در سال یک بار و ایلتیس دو بار فصل می‌شود. زمان فحلی سمور در فروردین و ایلتیس یک بار در فروردین و یک بار در مردادماه است. مدت فحلی در سمور حدود ۷ هفته و در ایلتیس حدود یک ماه به طول می‌انجامد. طول مدت آبستنی در سمور ۴۸ تا ۵۴ و در

ایلتیس ۴۰ تا ۴۲ روز است. تعداد نوزاد در سمور ۳ تا ۸ و در ایلتیس ۴ تا ۸ سر در هر بار زایش است.

مکان مناسب برای زندگی این حیوانات مناطق معتدل تا تابستان‌های ملایم و زمستان‌های نسبتاً سرد است. بنابراین، در شرایط کشور ما، بهترین محل برای این حیوانات سواحل دریای مازندران و در نزدیکی بندر و مراکز

صید ماهی است. در این محدوده می‌توان از ماهی‌های غیرماکول و حرام‌گوشت که بدون استفاده هستند و پس از صید به دریا ریخته می‌شوند، برای تغذیهی این حیوانات بهره برد؛ مضافاً اینکه، ماهی‌های صید شده را بدون اینکه نیاز به تبدیل آن به آرد ماهی باشد، می‌توان بلافاصله یا اینکه پس از مدتی نگهداری در سردخانه و پس از چرخ کردن به مصرف حیوان رسانید.

طول مدت آبستنی این حیوانات، کوتاه و در حدود ۶ تا ۷ هفته است. تعداد فرزندان تولیدی با در نظر گرفتن تلفات نوزادان - که در حدود ۳ درصد است - در حدود ۴ سر فرزند به ازای هر سر حیوان ماده در هر زایش می‌باشد. در فصل جفت‌گیری، یک حیوان نر در روز می‌تواند دو دفعه جفت‌گیری کند. برای تشخیص آبستنی، پس از گذشت ۹ روز، حیوانات ماده را مجدداً در قفس حیوان نر قرار می‌دهند، در صورت آبستنی، حیوان ماده تمایلی به جفت‌گیری مجدد از خود نشان نمی‌دهد. طول مدت شیر دادن به نوزاد در حدود شش هفته است. پس از آن حیوانات از شیر گرفته شده را به صورت دوتایی و سپس به صورت انفرادی در قفس‌های مجزا جای می‌دهند. حیوانات گله تولیدکننده پوست، حداکثر به مدت شش ماه نگهداری می‌شوند. بدین ترتیب، اگر تاریخ آبستنی ماده‌ها را فروردین به حساب آوریم، در خرداد زایش انجام و در آبان و آذر حیوانات جهت پوست‌کشی آماده می‌شوند. در مورد ایلتیس، به دلیل دو بار زایش در سال - این امر یک بار هم در اسفند و فروردین میسر می‌شود.

کسانی که در نظر دارند، جهت تولید پوست، حیوان زنده خریداری کنند، باید حتماً قبل از فصل پوست‌کشی - که قیمت حیوانات بسیار ارزان‌تر است - اقدام کنند. سمور و ایلتیس در قفس و جایگاه مسقف، ولی بدون دیوار، نگهداری می‌شوند و همیشه در معرض تغییرات درجه حرارت و رطوبت هوا قرار دارند. بنابراین برای پرورش آنها نیازی به احداث سالن‌های مجهز و پرهزینه نیست. خوراک این حیوانات، گوشت چرخ کرده است که

برای آگاهی از چگونگی سرمایه‌گذاری و اطلاعات تکمیلی با مرکز هدایت و مشاوره سرمایه‌گذاری حیوانات و

جانوران خاص تماس بگیرید

iran crocodile@yahoo.com

فکس: ۸۸۸۳۲۳۶۱

تلفن: ۸۸۸۳۳۲۸۱

پوست روباه
که یکی از
زیباترین
پوست‌هاست
در بازار
خریداران
زیادی دارد

یک مجموعه و در کنار هم می‌باشد. حیوان ماده را در زمان فعلی در قفس حیوان نر رها کرده و با گذشت چند ساعت و انجام عمل جفت‌گیری، آن را به قفس خود برمی‌گردانند.

روباه

روباه حیوانی است گوشتخوار، که در مناطق معتدل زندگی می‌کند و با توجه به رنگ و سایر صفات و مشخصات ظاهری، انواع مختلف آن به نام‌های روباه قرمز، طلائی، نقره‌ای، پلاتینی، برقی و آبی یا قطبی وجود دارند. از میان رنگ‌های فوق، رنگ نقره‌ای و طلائی دارای طرفداران و ارزش بیشتری است. طول بدن این حیوان، ۵۰ تا ۷۰ سانتیمتر و نر آن دارای جثه بزرگتری است و از

این نظر پوست آن دارای ارزش بیشتری می‌باشد. مدت نگهداری روباه پدر و مادر محدود نیست و تا زمانی که حیوان از نظر جنسی فعال باشد، نگهداری می‌شود. این زمان ممکن است، گاهی به ده سال هم برسد. حیوانات نر و ماده در یک مجموعه و در قفس‌های جداگانه نگهداری می‌شوند و به ازای هر ۵ تا ۶ سر حیوان ماده، یک سر حیوان نر در نظر گرفته می‌شود.

ماده‌ها را فقط در مواقعی که فحل شده و آمادگی جنسی پیدا کرده‌اند، نزد حیوان نر می‌برند. در صورت مشاهده حالت فعلی در حیوان ماده، که مشخصه آن ایجاد صداهای مخصوص و حالتی ناآرام است، آن را به قفس حیوان نر منتقل می‌کنند و پس از مدت یک روز آن را به محل اولیه که قفسی در مجاورت حیوان نر و در یک مجموعه می‌باشد، برمی‌گردانند.

روباه در یازده ماهگی بالغ می‌گردد و ماده‌های آن، در ماه‌های اسفند و فروردین فحل می‌شوند که این فعلی یک هفته به طول می‌انجامد. دوره آبستنی حیوان ۵۱ تا ۵۴ روز است که در هر زایش، ۳ تا ۶ (به طور متوسط ۵) و در بعضی از انواع به مراتب بیشتر بچه به دنیا می‌آورد.

بنابراین، با در نظر گرفتن ۱۰ درصد تلفات نوزادان و مرگ و میر تا سن بلوغ، هر روباه ماده به طور متوسط ۴ بچه در سال تولید می‌کند. روباه سه هفته به بچه خود شیر می‌دهد. ولی بچه‌ها تا مدت دوازده هفتگی در نزد مادر خود باقی می‌مانند. سپس آنها را از مادر جدا می‌کنند و مدتی به طور چندتایی و پس از آن به صورت انفرادی در

قفس‌های جداگانه‌ای جای می‌دهند. نوزادان در موقع به دنیا آمدن دارای مو در سطح بدن هستند، ولی چشمان آنها بسته است، که پس از نه روز باز می‌شود.

با در نظر گرفتن مسایل ژنتیکی و نتایجی که باید از حیوانات ماده و نر به وجود آید، در یک مجموعه قفس، یک حیوان نر و پنج حیوان ماده و در قفس‌های مجزا و در کنار

با دستگاه مخصوص آماده شده و براساس جیره معین و توسط ماشین مخصوص یا با دست بر روی قفس‌ها قرار می‌گیرد و احتیاج به ظروف غذاخوری نیست.

آبخوری به صورت اتوماتیک در قفس تعبیه می‌شود، ولی چون آب باید همیشه در اختیار حیوان باشد، لازم است اقداماتی جهت جلوگیری از یخ‌زدن لوله‌ها در زمستان و در مناطق سردسیر به عمل آید. خوراک این حیوانات از مواد گوشتی و انواع ضایعات گوشت مانند: ضایعات کشتارگاه و سیراب شیردان و غیره و همچنین انواع ماهی و ضایعات آن به صورت چرخ‌کرده است. برای جلوگیری از چاق شدن حیوان، مصرف گوشت قرمز نباید بیش از یک سوم جیره روزانه حیوان را تشکیل دهد. مصرف بعضی از انواع ماهی‌ها، از جمله ماهی هرینگ که دارای چربی زیاد است، در تغذیه‌ی حیوان توصیه نمی‌شود. همچنین، مقدار غذا بستگی به وزن و رشد حیوان دارد. شروع تغذیه‌ی سمور و ایلتیس با مواد گوشتی ۲۱ روز بعد از تولد آنها است و از هفته هفتم، قسمت بیشتر خوراک بچه‌ها باید از خوراک گوشتی مخصوص به جای شیر مادر باشد.

غذای مورد احتیاج گله تولیدکننده پوست و در حال رشد، حداکثر تا ۲۰ درصد وزن حیوان را شامل می‌شود و نباید مقدار آن روزانه از حدود ۴۰۰ گرم در مورد نرها و ۲۵۰ گرم در مورد ماده‌ها تجاوز کند. به طور کلی، حیوان پدر در تابستان ۲۷۰ گرم و در زمستان - در موقع رشد مو - ۴۰۰ گرم و ماده‌ها پس از خاتمه‌ی دوران شیردهی ۱۴۵ گرم و در زمستان در موقع رشد مو ۲۵۰ گرم غذا در روز مصرف می‌کنند. برای ذخیره مواد اولیه غذایی این حیوانات به مدت طولانی، ایجاد سردخانه زیر صفر مجهز در مزرعه ضروری است.

این حیوانات، در سن هفت ماهگی بالغ می‌شوند. حیواناتی که برای ادامه نسل در نظر گرفته می‌شوند، با توجه به صفات ظاهری از جمله رنگ پوست و نوع آن و سلامتی حیوان و نیز صفات پدر و مادر، از جمله: صفات

باروری و وراثت‌پذیری و سایر صفات مطلوب انتخاب می‌شوند. برای این منظور داشتن شناسنامه یا کارت مخصوص که تمام مشخصات حیوان در آن ذکر شده باشد و نیز نصب پلاک گوش به حیوان ضروری است.

جایگاه سمور و ایلتیس به صورت نگهداری تعداد هر پنج سر ماده و یک سر نر، در قفس‌های جداگانه، ولی در

هم نگهداری می‌کنند. مدتی قبل از پایان این هفت ماه، تمام گله روباه‌های جوان را از نظر رنگ و مو و سلامتی و خواص موردآزمایش قرار می‌دهند و بهترین آنها را برای ادامه نسل و جایگزینی انتخاب می‌کنند و بقیه را برای استفاده از پوست در نظر می‌گیرند.

با در نظر گرفتن فصل جفت‌گیری که در اسفند و فروردین‌ماه است و ۵۲ روز دوره آبستنی، نوزادان تقریباً در ماه خرداد به دنیا می‌آیند و چون آنها را به مدت هفت‌ماه نگهداری می‌کنند، بنابراین گله‌ی تولیدکننده پوست در آذر ماه آماده ی عرضه به بازار می‌شود. خریداران حیوان زنده، باید قبل از موعد پوست‌کنی که قیمت حیوان به مراتب ارزان‌تر از مواقع دیگر است، اقدام به خرید آن کنند.

خوراک روباه از ضایعات کشتارگاه‌ها و کارخانجات جوجه‌کشی و ضایعات ماهی و ماهی‌های غیرماکول تشکیل می‌شود. در این مورد مخصوصاً ضایعات کارخانجات جوجه‌کشی بسیار مناسب است. گوشت و ضایعات گوشت قرمز می‌تواند تا ۶۰ درصد غذای روباه را تشکیل دهد. مقدار متوسط خوراک حیوان ۵۰۰ گرم در روز است که آن را چرخ می‌کنند و یک بار در روز و بر روی قفس در اختیار حیوان قرار می‌دهند.

روباه در قفس و در محل سقف نگهداری می‌شود و همیشه در معرض تغییرات درجه حرارت قرار دارد. برای خوراک، ظروف غذاخوری وجود ندارد و آبخوری آن به صورت فشاری اتوماتیک است. برای نوزادان آشیانه‌ی مخصوص از جنس چوب در نظر گرفته می‌شود که آن را یک هفته قبل از زایش در قفس مادر قرار می‌دهند. در مناطق سردسیر، باید اقداماتی در جهت جلوگیری از یخ زدن آب در لوله‌ها به عمل آید.

در تابستان کود حیوانات که در زیر قفس‌ها جمع می‌شود، باید حداقل هر بیست روز یک بار جمع‌آوری شود. این جمع‌آوری می‌تواند در طول زمستان فقط یک بار انجام گیرد. گوشت روباه را به صورت پودر درمی‌آورند و به مصرف دام می‌رسانند. پوست روباه که یکی از زیباترین پوست‌هاست در بازار خریداران زیادی دارد. برای ذخیره مواد اولیه غذایی حیوان به مدت طولانی، ایجاد سردخانه زیر صفر در مزرعه ضروری است.